

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus »Fejérmegyei Napló a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására »Fejérmegyei Napló« cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. március 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 12 kor., féltévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:

BILKEI FERENCZ.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Jókai-utca 10.

Egyes számok kaphatók: Rotter Izsák és Weisz Herman társaságánál.

Dr. Major Ferencz.

A néppártnak ezen lelkes, sokoldalú és nagy alapossággal munkálkodó tagja a most folyó kereskedelmi tárca költségvetésének tárgyalásánál nagy és minden tekintetben figyelemre méltó beszédet mondott. Ismerjük őt, hiszen városunk nevelte, figyelemmel kísérjük minden akcióját és örömmel tapasztaljuk, hogy a képviselőház minden árnyalatának, még a néppárt esküdt ellenségeinek szemében is súlylyal bír az ő szava. A minap a közegészségügyhöz szólott hozzá annyi ismerettel, oly széleskörű tapasztalatokkal, hogy a belügyminiszterium vezetője Széll Kálmán is kiváló figyelmével és elismerésével honorálta őt. Most pedig az ipar és kereskedelem ügyeinek tárgyalásánál emelte fel szavát. Mi, a kik ismerjük őt, tudjuk, hogy kevés ember szentelt annyi időt ipari viszonyaink és iparosaink helyzetének alapos tanulmányozására, mint Major Ferencz.

Major dr. hosszasan beszélt a szabadiparról, annak óriási ártalmairól, a mely az ország egy munkás osztályát megfosztja biztos keresményétől, existenciájától és a hazátlan nagy tőke hálójába keríti. Szabadságot akartak, midőn a szabad ipar elvét kikialtolták és lett belőle szabad ki-

zákmányolás. Az ipar terén ma az az ur, a kinek pénze, tőkéje van, a tehetőség, a szorgalom, a lelkiismeretesség sokszor száraz kenyéret kap jutalmul. A tőkének nincs szüksége szilártelemre, csak spekulációra, a sok szegény iparos kézzel-köz a kezében, a kikkel gyártat szeméket tetszetős, de alapjában annál hitványabb portékát. Ezért lett koldussá az iparos osztály, ezért szorul be a gyárak fojtó egézségtelen légkörébe, a hol nincs más hivatása, mint hogy a nagy gépnek egyik alkotórésze legyen.

Az államnak kötelessége két kézzel segíteni a kisiparosok szorult helyzetén. Javítsa hitelviszonyaikat, gondoskodjék róla, hogy nyers terményeikhez minél olcsóbban hozzájuthassanak, adassék nekik mód arra, hogy szövetezetekbe tömörülhessenek, mert ez az emelőrúd, mely őket az aruuzsora hatalmából kiszabadítja.

Major dr. erős szavakban ítélte el a fegyencz- és javító-intézeti ipart.

— Senki sem kifogásolja — mondá — hogy ott az emberek dolgoznak, de nem szükséges, hogy oly irányban fejtsék ki tevékenységüket, mely első sorban az ügyis agyonnyomorgatott kisiparost teszi tönkre.

Aranyigazság minden szava. Hiszen

mi fejtérváriak talán a soknál is többet tudnánk beszélni ennek az áldatlan konkurrencziának a hatásáról. Természetes, hogy olcsóbban tudják adni, mint a mi iparosaink, hiszen az állam ad eszközt, anyagot a megcsináláshoz, de ki adja ezt a mi iparosainknak, hogyan versenyezzenek vele ezek, mikor közülük a legtöbb a lassan gyilkoló hitel karmai között vergődik? Egyébiránt e tárgy egyéb alkalommal is fog még bennünket foglalkoztatni.

Még egy nagy fontosságú kijelentés volt Major képviselőnek, az t. i. a midőn az önálló vámterület szükségességét hangsúlyozta. Az osztrák gyárosok konkurrencziája, a kik szabadon, vám nélkül zuditják nyakunkra az ő áruikat, tarthatatlanná teszi a mai helyzetet. Allítsuk fel a külön vámterületet, akkor fölszabadulva könnyebben fejlődik a mi iparunk, önállóbbak leszünk és nem adózunk ezen a réven is kapzsi szomszédunknak.

Major Ferencz beszéde nagyon kellemesen érintette a képviselőházat, az iparosok s általában a kis emberek örvendhetnek a bátor és igaz szó kimondójának, mi pedig, fejtérváriak, büszkék vagyunk a mi derék Major doktorunkra.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Római levél.

Irtá: Maximus.

A szentérv elmúlt s vele együtt eltűntek a festői zárandok csapatok száza. Az örök város levetette ünneplőjét s hétköznapi képét öltötte magára. A templomok, óriási romok, oszlopok némán bámolnak maguk elé, mintha elmúlt dicsőségükről álmodoznának; a rómaiak különös figyelemre nem méltatják őket, némán, közönyösen haladnak el mellettük. A nagy, hosszantartó hideg még csak jobban sietette lépteiket.

Télapó az idén Rómának a vendégszeretetét is igénybe vette, jobban, mint szerették volna. Egyszer csak arra virradtak, hogy a város fehér palástot vett magára: pár centiméter vastagságu hólepel borította a házakat, az utcákat s az egész környéket. Oly jól illett. Péter kupolájára s a bazilika hatalmas vállaira az újonatú selyemkőpeny. Nem tudom hogyan, az őz pápa képét láttam benne; a nap csakhamar leolvastotta a kis fehérséget, s a kupola ismét ifjan, büszkén tekintett messze maga köré; a pápák is folyton megújulnak a sz. Péterben, az apostol-fejedelemben s jótékony hatalmuk s dicsőségük szétárad az egész világon.

A kisebb-nagyobb római Muzsa-fiak nem szoktak iskolába járni, mikor havazik; az idei hónap nem igen örülhettek, mert épen vasárnapra esett, mikor ugy is szabadok az iskola porától. Különben a sárga-czipős „nagyok“ is

tekintetbe veszik a fehér körülményt. Kevesebbet látatlankodtak az utcán.

Az a kevés hó elmúlt már, de a hideg még mindig agyarkodik. A piazza Barberini-t ékesítő Tritone is mintha fázna (nem esoda, mikor az a hideg vizsugár, melyet a feje buborából lövel a magasba, folyton a vállaira zuhanik vissza) jégkőpenyeget öltött magára, a könyökéről a hatalmas jégesapok mint gyapjufoszalányok lógnak le. Apraja-nagya valódi, hamisítatlan olasz kiváncsisággal bámolja; régi ismerősei mosolyognak a szeszélyén; télen különben csak sajnálni tudják, nyáron különösen a kánikulában irigylik a sorsát, akkor mindegyik szeretné, ha friss vízzel locsolgatnák a háta közepét.

A forum Romanum-on a csipős hideg ellenére is serényen dolgoznak; restaurációja halad, alig ismerni rá szép alakjára; a szükséges ásatások újabb meg újabb archeologikus és műkincseket hoznak napvilágra. E napokban fedezték fel a sokszor emlegetett Santa Maria Antiqua bazilikát a lerombolt S. Maria Liberatrice alatt; a régi császári palotának egyik udvarában fekszik; meleg érdeklődéssel várják a régészek véleményét az ott bent talált festményekről s feliratokról.

Nem kisebb érdeklődést keltett a norfolki herceg beszéde is, melyet az angol zárandoklat nevében tartott a pápai fogadtatáson. Már csak a kath. világ előtt; a szabadkőmives, protestáns meg zsidó világ azt sem tudja hova legyen boszuságában, mert az a derék, kath. teljes joggal piszkálhatja az egész szabadkőmives liberális klikk lelkiismeretét. Hisz a pápát

már rég letaszította világi trónjáról, s befejezett tény előtte, legalább újságjain, hogy meghalt s föltámadnia engedelmé nélkül nem szabad. Csakhogy az a hithű kath. norfolki herceg azt találta mondani, hogy erősen biznak abban hogy tanui lesznek még a római pápa teljes függetlensége visszaállításának, melyet ő szükségese nek nyilvánított ki arra, hogy tevékenyen teljesíthesse egy az egész világot érdeklő hivatalnak a kötelességeit.

Igen, a pápának szüksége van arra a függetlenségre, s az új évszázad elején újból protestált az egyházi állam elrablói ellen. S egészen csodálatos, hogy az ilyen kijelentések mindig kisebb-nagyobb foku lázat okoznak liberális és szabadkőmives körökben. Ugy látszik, a pápaság még sem olyan temetni való halott; még fölajdul a keresztényellenes sajtó, ha az őz aggyastván nagyszerű börtönében, a Vatikánban kissé jobban megnyomja a tollát.

Az egyház elleneinek rendes szokása, hogy előre isznak a medve bőrére, ha szabad azt a hasonlatot használni, előbb meghuzzák az öreg harangot, mint a győzelmet kivívták volna. Nem igen ismerhetik annak a hatalomnak a történetét, pedig aranybetűkkel jegyezte föl évkönyvébe a hitehagyott Julián császár végső szavait: „Győztél, galiei!"; sőt még a nagy Napoleon is megunt a harcokat az egyházzal, belefáradt. A multból pedig nagyon is következtethetni a jelenre, de még a jövőre is! Adja Isten, hogy a norfolki herceg megérje szive vágját s mintha nem is kellene oly soká várnia...

Még mást is mondott a herceg, a mi speczialiter az olasz kormányának okozott főf-

Közzgyülés a városnál.

Szinte megszoktuk már, hogy ugy a városi, mint a megyei közzgyúlesen az árva közzgyűek harcsoai közzl csak azok jelejenek meg, a kik egy-egy ilyen alkalommal szellőztetik meg ünnepi gunyjáukat avagy mindig készenlétben levő szabad idejüket leghasznosabban így vélik eltölthetni. Epen ezért bámulva láttuk, hogy a tegnapi közzgyúlesen szokatlanul nagy számmal gyűltek a zold asztal köré városatyánk s hogy nem teljes számban jelentek meg, annak okát hihetőleg az idő viszonyosságában kereshetjük. Kilenczvenöt városatyát együtt látni, hát ez bizony ritkaságszámba megy.

A közzgyűlést megelőző negyed óra elég hangulatos volt. A városház oszlopos portása diszruhájában már 8 óra után sűrűn kopogatta nagy botjával a kapu alatti kövezetet. A város vénei és irástudói csoportokba verődve igen élénk eszmecsere-t váltottak egy-egy kérdés felett, a melyek legtöbbször a Markl-féle ösz-dij körül kulmináltak s a közzhangulatból vagyis inkább az itt-ott elárult kötelező paralázások után ítélve sajnálattal kellett tapasztalunk, hogy a szegényt még az ág is buzza. Szegfű Gyula bölcsészettanhallgató mellett dr. Saára Gyula volt a szóvivő s így kilátásai nem voltak alaptalanok; Horváth Viktor joghallgató „jó-remény“-fokán édes atya lengette a zászlót, a kinek nagy ismeretése s népszerűsége folytán nem kis erejű versenytársa volt a közzhangulat szerint elég kedvező helyzetben levő Szegfűnek. Zavaros Aladár joghallgató nem fogdosta meg a képviselői kilincseket, nem is zavarták meg nevének lékétjét, neve csak néhány került szóba s bár a méltányos igazság fegyvere mellett áll, senki sem bizott a győzelemben. Nem is esoda, ha a meglepetés nagy volt, midőn a bizonytalanság urnájából az ő neve került ki győzedelmesen s az igazság diadala n. gis jól esett mindenkinek.

Az eddigiekből is látható, hogy a tegnap délelőtt megtartott rendes havi közzgyűlést Fidió Pál báró főispán nem kis érdeklődés közepette nyitotta meg. Az enőklő főispán örömmel üdvözölte a nagy számban egybegyűlt bizottsági tagokat, majd az új év, sőt az új század ezen első rendes közzgyűlésén megelégedetten tekint vissza a multra s bizalommal tekint a jövőbe, mert hiszi, hogy miként eddig, ugy ezután is a törvényhatóság tagjai a polgárok érdekeinek előmozdításán fognak fáradozni. Az enőki megnyitótán Tóth István fő-

jást. Méltatlankodását tolmácsolta azoknak a társulatoknak a merénylete miatt, a melyek Rómának, a pápa sz. városának az ifjait és szegényeit pénzzel, csábítással a hittől való elszakadásra bírják. A pápa pedig válaszában legmélyebb szomorúságának adott kifejezést, hogy az olasz kormány az ő szemellettára megtűr, engedélyez, sőt kedvezményez oly társulatokat, a melyek báránybörbe bujtattott farkasok módjára az őrizetere bizott nyáját megrontják, megtizedelik. Nevezet szerint az anglikánusok, methodisták azok, pár talat kenyérrel, néhány szoldóval törbe csalják a szegényeket, nyilvános, ingyenes iskoláikban meg a gyermekeket ragadják magukhoz. Valóságos lélekvasárlást üznek azok nemcsak Rómában, de egész Itáliára is kivetik a hálójukat.

Igy biztosította tehát az olasz kormány a katolikusok természet adta jogait — mert mindenkinek természetes joga s kötelessége a csalhatatlan igazság útján megmaradni, — melyek befoglalhatnának ugyan az „Italia Unita“ alkotmányának alapfelveleiben, csakhogy írott malaszt maradtak. Különbön ismét minden a válság küszöbön áll; a parlamentben nagy a rendetlenség; minden áron a régi minisztérium megbuktatására törekednek, mert nem tartják elég erősnek. Mikor volt egy olasz kormány erős? A husos fazékhöz akarnak jutni mások is, azért nem igen tűrik, hogy egy némelyik olyan sokáig üljön mellette. Maguk az olaszok legjobban rettegnek a kormányváltozástól, mely mindig valóságos „Katzenjammer“ tokoz r sikik. Egy csomó üres zsebet kell kibélelniük kékhásu bankókkal,

jegyző jelenti, hogy az interpelláció könyvből három felszólalás jegyzetett be. Az első Pénzes Imrée volt a külvárosi kutak körül felvágott jég elhordatása tárgyában. A dörgő szavú biz. tag nem volt a napon hangjánál s a beszéde folyamán keletkezett zsiobongást nem tudta tulicizálni. Most az egyszer ő került „blind“-be, mert Tamásfi gazd. tanácsos távollétében nem tudta, kihez intézze interpellációját. De hát azért, ha már elkészült rá, nem hagyta a bögyiben, jól tette, hogy kirukkolt vele, látszik, hogy semmi nem kerüli ki a figyelmét. Akadt is, a ki meghallgassa, mert kiszemelték ellenfelnek Winkler főmérnököt, a ki tudott is választ adni a kérdésre. Pénzes nem tartja helyesnek, hogy a Felső-királyson levő közút mellett a jeget felvágják, bérlet fuvarossal szekerre rakatták s 50 lépés távolságra a marha-ványártéren lerakták. Winkler főmérnök úgy és nagyobb bevület nélkül adta meg a választ s megnyugvással vette tudomásul a bizottság, hogy az illető fuvaros többet ivott a 40 ceppnél, tévedett s épen ezért e fuvar nem is fizetett ki.

Richter József volt a második felszólaló. Sok a bereg az aggintezetben s Laufenauer gondnok állítása szerint orvosi szférában nem részesülnek. Kéri a heti háromszori orvosi látogatás elrendelését. Jól mondta erre dr. Bierbauer Viktor főorvos, hogy ez vád, mert akár őt, akár dr. Palánczyk orvost hívták eddig az aggintezetbe, mindig elmentek, nem háromszor tenenték, hanem, ha kellett éjjel ugy, mint nappal, sőt naponként kétszer is. A vádat visszautasítja, mert e kérdés lelkiismereti kérdés.

Berregi József a tenyészállatok beszerzését sürgette s midőn Havranek polgármester kijelentette, hogy az eljárás folyamatba van, a közzgyűlés napirendre tért.

Fidió báró főispán indítványára az ügyrend megváltoztatásával először a Peuser-féle ingatlanok megvétele került tárgyalás alá. Késztiesen ismertettük már ezt az ügyet s ez alkalommal a feladat a vétel jóváhagyása s a vételár kiutalása volt. Farkasdy biz. tag. eddig csak a telek olesó voltait ismeri, mint olyan argumentumot, mely a vétel helyessége mellett bizonyit; hogy azonban mily célra vette meg a polgármester a telkeket, nem tudja. Havranek polgármester kijelenti, a mint már a multban is kijelentette, hogy a régi sűrűz gyártelep létesítésére alkalmas, a fürdő pedig mint ilyen a város kezelése alatt szükséges és hasznos is. Kégl biz. tag tekintve a város nagy adósságát a birtokvétele rossz gazdasági politikának tartja. Havranek e megjegyzést sem hagyta szó nélkül, míg végre névszerű szavazással az ingatlanok megvétele s a vételár kiutalása határozatlan kimondattott.

Általános vihart keltett a Markl-féle ösztöndíj kérdése. A tanács a jelentkező őt pályázót a következő sorrendben terjeszti a közzgyűlés elé: Szegfű Gyula, Horváth Viktor, Szirkovits József, Zavaros Aladár és Rainiss Lajos. Már ez a sorrend is nagy feltűnést keltett, de még inkább dr. Saára Gyula felszólalása, a mely végeredményében a halomra rakott sok szép szó után oda kulminált, hogy az ösztöndíjat Szegfűnek kell adni, mert az tényleg elismert tehetségű ember. Azt, hogy Szegfű az Eötvös-kollégiumban földijás s hogy Szegfű ügyvéd majd minden fia ösztöndíjas, na meg aztán, hogy egy kis családi vagyon is kezél az árvászek a biskoruaik részére, mindezt dr. Saára után Lasits István mondotta el. A szegénységi bizonyítványokat nem is olvasták fel, noha a közzgyűlés az okmányok felolvasását kérte. Csak ekkor kezdték emlegetni Zavaros nevé s midőn a szavazás megejtése végett a közzgyűlés 5 perczre felüggesztetett, Zavaros mellett egyre nőtt az érdeklődés ugy, hogy már az első szavazásnál Zavaros 41, Horváth 33, Szekfű csak 9 szavazatot kapott. Abszolút többségre lévén szükség a két elsőre ment az újabb szavazás. Az ez alkalommal leadott 81 szavazat közül Zavarosra 51, Horváthra 30 szavazatt esett. Örömmel fogadta a közzgyűlés a méltányosság győzelmét s nyomban elhatározta mult év júliusától a kamatoknak Zavaros részére leendő kiutalását.

A tárgyalás ezután csendes mederben folyt tovább. Sajnos, minden megjegyzés nélkül vette tudomásul a közzgyűlés a közzégi takarékpénztár létesítése tárgyában a főispáni átiratot, mely a miniszteri vélemény szerint nem tartja összegezhetőnek a város statutuimaival ezt a javaslatot. Különbön is a város teljes vagyonával ily kétes eredményű vállalatba be nem mehet. Így tehát a miniszteri szellő nagyon hamar elvitte a vérmes reményeket. — A számonkérészek jegyzőkönyve tudomásul vétetett. Az „Erzsébet“-liget rendezésével felmerült költségek kidolgozásával a számvévség megbízott s a miniszteriumhoz leendő felterjesztése határozatlan kimondottat. — Az állatvásárokon a szakértői felügyelettel s a végvási szemlével Pauer István állatorvos bizott meg oly módosítással, hogy a palota- és tővárosban a sertés-hus szemlélet Simon vágóhídi felügyelő végezze.

Heves vármegye átiratát a hazai ipar pártolása s a vámközösség megszüntetése tárgyában pártolólág veszi tudomásul a közzgyűlés. Ugyancsak tudomásul vétetett Kolozsvár város felirata az állami, törvényhatósági s közzégi tisztviselők utadó kötelezettsége tárgyában.

Általános érdeklődés mellett olvastott fel Reé István főkapitány jelentése a helybeli ipartestületnél Pollák Armin biz. tag által észlelt rendetlenségek tárgyában. Ez utóbbi ugyanis a mult közzgyűlésen szóvá tette az ipartestületnél szerinte uralkodó rendetlenséget, mire a vizgálat megejtésére Reé főkapitány küldetett fel. A vizgálati jegyzőkönyv szerint tényleg fordult elő egy-két eset, hogy magánmeghíztatás folytán néhány iparügy szabályszerű elintézt nem nyert, de ez nem az ipartestület, hanem magánügyének hibája. A tanonczszerződések bélyeghiánya valóltan állítás. Hogy pedig az ipartestületi eljárás az ügyfelekkel gorbáskodnék, konkrét esetek nem igazolják. E jelentés szerint Reé főkapitány a vizgálat során semmi olytényt nem konstátált, mely hivatalos eljárás involválna. Pollák kevésbé értelmes mondatfűzéssel magyarázza, hogy Draskóczy Kálmán meg a mult év elején 40 koronát adott át Kapitány Lajosnak, hogy iparengedélyt kiáltva s az iparengedélyt csak az idén kapta meg. Reé konstátálta, hogy a 20 kor. ipardij meg tavaly az ipartestület pénztárába befolyt, hogy Kapitány a kérvényt miért csak az idén írta meg, nem tudja, az eljárás csak Draskóczy feljelentésére indíthatná meg. Még Saára dr. szólt a kérdéshez, elítéli Pollák eljárását, mint a „ki már sokszor ütközött össze az iparhatóság kezével.“ Kéri a közzgyűlés határozatát az ipartestületnek kiadni, hogy Pollákkal szemben a vádaskodó kifejezésekért magának elégtelt szerezzen. Dr. Ráday ezt ellenzi, mert itt Pollák mint biz. tag beszélt, a közzgyűk szolgálataiban kötelességet teljesített. A közzgyűlés ily értelemben vette tudomásul a főkapitány jelentését.

Tamásfi Gyula gazd. tanácsos 2594 kor. 50 fillérrel nyugdíjaztatott s hosszú éveken át teljesített hű szolgálatáért dr. Saára Gyula indítványára a közzgyűlés jegyzőkönyvileg ismeri el érdemeit. — Az „Ezredév emlékére“ alapított ösztöndíjra pályázat hirdettetik. — Seidel Lajos volt rendőrfőkapitány kérelmének fegyelmi ügyének újból leendő tárgyalása iránt, a jogügyi szakosztály véleménye folytán hely nem adatik. — Hlavathy Gyula részére a 100 k. sölég megadottat. — Polcsér Ferencz salétrom-utczai telke közzgyűlési határozattal házhelylyé minősítettet. — Dr. Riffer Géza orvosudori oklevele kihirdettetett.

Általános felháborodást keltett a városhoz intézett alispáni átirat, mely szerint fertőzőbeteg a megyei közkorházban fel nem vétetik. Most tűnik ki, hogy a nagy költséggel s a város nem kis áldozatával felépített kórház már a közel jövőben hely szűke miatt nem veheti fel a betegeket. A tanács, illetve a polgármester ajánlja, hogy régi városi kórházat illetőleg várakozási álláspontot foglaljon el a törvényhatóság, mert nem lehetetlen, hogy újból meg kell nyitni. Hosszas vita után a közzgyűlés ezen álláspontra helyezkedett. E tárgya

különbön legközelebbi számunkban visszatérünk s részletesen foglalkozunk vele.

Végül néhány törvény kihirdetésére s az albizottságok múlt évi üléséről felvett jegyzőkönyvek tudomásul vétele után a közgyűlés 1 órakor véget ért.

ÚJ DON S Á G O K.

— **Lapunk legközelebbi száma a szombati ünnep miatt péntek este jelenik meg.**

— **A honvédség köréből.** Gréta Károly helyi alkalmazású főhadnagy a m. kir. pécsi 19. honvédségvezetkedez helyezettett át.

— **Böröndi redivivus.** Részletesen megirtuk annak idején, hogy a kölcsönsegélyző egyesület igazgató tanácsa a saját kebeléből kiküldött vizsgáló bizottság által Böröndi terhére hat évre visszamenőleg 8415 k. 66 fillérben állapította meg a hiányt, sőt azóta a régebbi évekre is kiterjeszkedett s újabb 4338 korona hiányt konstátált. Ezt a vizsgálati munkálatokat f. hó 27 és 28-án felülvizsgálta Kaltneckert Márton, Pánn István, Pohlencz Alajos és Mohai Lajos szakértőkből álló bizottság. A lefolytatott vizsgálatot helyesen találták s bejelentették az igazgatótanácsnak, hogy a hiány 12754 k. 06 fillér. Az egyesület kára Böröndi és neje ingatlanaiból megtérül. Az igazgatótanács ezekhez képest Böröndi főkönyvelőt állásától nyugdíjgényének elvesztése mellett végleg elmozdította s a kár megtérítése iránt szükséges eljárás folyamatba tételével az egyesület igazgatóit megbizta s elhatározta, hogy az ez ügyben folytatott eljárás eredményéről az évi rendes közgyűlésre jelentést tesz. Szép eljárás! Böröndi ur a megérdemelt ducyitól szép szerivel megmenekül! Ha már nem záratják be, miért nem adtak neki nyugdíjat, hisz, ha szép fizetés meg egy kis vagyon mellett sem tudott becsülettel megélni, mit fog csinálni vagyon és fizetés nélkül? (Talán bankót!?)

— **Kinevezés.** Zalka Károly törvényszéki napidíjas a sárbogárdi járásbírószághoz irnoknak kineveztetett.

— **A vizivárosi kath. Kör bálja.** Kath. körünk missiót teljesítenek városunkban. Itt, a hol annyi különféle érdek és czél az embereket majdnem családok szerint darabolja szét, csak érdemeket szerez az olyan társulat, a mely egy-egy egész városrészt lakóit egy nemes, tisztelteméltó eszme szolgáltatásban tömöríti. Örömmel látjuk, mikor felolvasások alkalmával tömve van a terem figyelmes hallgatóval, a kik a felolvasóval együtt éreznek, együtt gondolkodnak, a kikkel lelkes eszmeeseréket folytatnak. Vasárnap pedig, a midőn az évi nagy mulatságra gyűjtötte össze a kör vezetősége az eszméje iránt érdeklődő hivat, Varga Istvan szép és minden tekintetben alkalmas helyiséget minden részeiben megtöltötte a közönség. Örömmel láttuk, hogy a papság közül is többen megtisztelték a kört megjelenésükkel, nem csupán a tisztviselők, hanem a Kör iránt egyébként érdeklődéssel viseltetők is, a mi természetesen az együttérzést és az összetartozandóságot fejleszt. A mulatság minden tekintetben, úgy anyagilag, mint jókedv tekintetében kitűnően sikerült. Az ifjúság ropta a tánczot (a négyest pl. 30 pár) kiválóan kivarradt. A higgadtabbak pedig az asztalokat ülve körül vidám beszélgetéssel töltötték az időt és hangolták jókedvre egymást. Az anyagi sikert részben az a hálás köszönet tolmácsolja, a melylyel az elnökség a szives felülfizetésekért adozik: Streit Ferencz alelnök 20 kor., dr. Klaucz György 10 kor., Valentovics Mihály 6 kor., Fláskár József, Péntes Imre, id. Streit Ferencz 2—2 kor., Kéri Ferencz, Kuti Fülöp, N. N., N. N., N. N., 1 kor. 40 fill., Kerber Mátyas 1 kor. 20 fill., Chay Antal, Dornis István, Bilkei Ferencz, Knittel-

hoffer Ferencz, Pölcz István, 1—1 kor. K. Horváth Ferencz, Kis Lajos, Hári Gyula, Lukácsy Antal, Raufschneider Ferencz, Raab József 80—80 fill., Jakosits Ferencz, 60 fill., Brittig Simón, Britsch József, Fábán István, Hufnagi Pál, Jáni József, Kovács János, Kü Mihály, Málics Ferencz, Nyári György, Pap István, Pálffy Lajos, Poós Ferencz, Pischer István, Szigl János, Verger Márton 40—40 fill., Muskovits József, Muskovits N., Stéger Péter, 20—20 fill. — Összesen 67 korona 20 fillér.

— **Zárkörü tánczesztély.** A székesfejérvári városi olvasókör f. évi február hó 2-án az olvasókör könyvtára javára tánczesztélyt rendez. A meghívókat már szétküldötte. Belépti díj: személyjegy 2 korona, családjegy 6 korona. Kezdeté 9 órakor. Félülfizetéseket a kör köszönettel fogad és hirlapilag nyugtáz. Az előkelő rendezőség s az általános érdeklődés már eleve biztosítja a tánczesztély sikerét.

— **Csilag hullás.** Valamikor nem is olyan régen, a csilag hullást az egy évi önkéntesek csak április elején élvezték. A közhadügy-miniszter azonban, mint már megirtuk megengedte, hogy a ténylegesen szolgált egyévi önkéntesek kifogástalan viselkedés és megfelelő előmenetel esetén már három hónapi tényleges szolgálat után czimzetes örvényzetékké kinevezhetők. Az első kinevezés örömeit a székesfejérvári V. honvéderületi önkéntes-iskola 54 hallgatója közül a következők élvezték: Beliczay Jenő, Feje József, Fodor Jenő, János József, Mantuanó Ernő, Máté Mihály, Mesits Lajos, Pesty Béla, Rácz Lajos és Tóth István. Gratulálunk!

— **Szomorú historia.** Akárhogyan tekintünk a dolgot, biz ez a szomorú historia. Ha a szegény áldozatot tekintjük megcsik a szívünk: ha a hatóság eljárását vesszük fontolóra, megborzadunk tőle. Ugy adjuk az esetet, a mint nekünk előadták, megakad talán az illetékes fórum szeme is rajta, megállapítják a tényállást hivatalosan s aztán folyamatba teszik a megtorló eljárást, hogy vegye el a büntös büntetését érdeme szerint. F. hó 21-én a duna adonyi csendőrorosn egy jól öltözött uriember jelentkezik e szavakkal: „Uraim, tartóztassanak le, én idétem elő az angol királynő halálát!” Az őrsparancsnok-örörmester már akkor értesült a királynő természetes haláláról nem tartván ép elméjének a jelentkezőt. mégis megkérdezte tőle, hogy „mennyiben idézte elő a királynő halálát?” Midőn pedig válaszolt: „Uraim, önkem nem értenek meg” az örörmester meghallgatta, átkísérte az ismeretlen a szolgabírói hivatalba, a hol az előbbieket ismétlése után kijelentette, hogy Hercegszálváról érkezett, Kiss Károly a neve s gyógyoszerész. Később kitudódott, hogy Kovács volt a neve. A hivatalban megvizsgálta az orvos s zavarodottnak vagy „részeg”-nek deklarálta. Ily „határozott” orvosi vélemény alapján került Kovács a községházára, majd a nagyvendéglőbe megfigyelés alá a nélküli, hogy előbb megmozdított volna. Kovács egy napot s két éjjelt töltött a czellában *kévékosztón*. A pinczér 25-án eggel Kovácsot halva találta. A halott felső ruháját levették s alsó ruhában egy szalmával bélelt szekérrre tették, be is hintették szalmával s aztán a temető fabódéjába vitték. A hulla azóta ott hever, hogy mi lesz a sorsa, a hivatalos titok. *Talán* felboncolják, mert az eddigi megfigyelés után a halált morium okozta. Így adta elő a dolgot egy szavahihető duna-adonyi lakos. Szinte nem tudjuk, mit fűzzünk hozzá?! Rámutatassunk a tudatlanságra, a törvény-ismeret hiányára vagy a nagymérvű gondatlanságra, mely a hivatalos eljárást jellemzi? Nem tudjuk, ki intézkedett ebben az ügyben, de akárki volt is az, megérdemli, hogy felelős hatósága kiméletlen merevségében alkalmazza ellene a törvény szigorát. Hát nem félnek a hatalom emberei, hogy az efa jta vérlázító cselekmény láttára ökolbe szorul a marok s nem bírja bevárni a büntető igazságszolgáltatás sújtó ítéletét, hanem a megsértett jogrend nevében rögtön ítélt tetteik felett! Figyelemmel fogjuk kísérni ez ügyet s még alkalom adtán vissza térünk rá.

— **Farsang a megyében.** A kápolnás-nyéki róm. kath. iskolaszék az iskolai pénztár javára február hó 3-án a Szénásy-féle nagyvendéglőben jótékonyczélú táncmulatságot rendez. Kezdeté este 8 órakor. Belépti díj személyenként 1 korona. A jótékonyczél iránti tekintetből adandó félülfizetések hálás köszönettel fognak hirlapilag nyugtáztatni.

— **A lány nevek jelentősége.** A használatban levő szokásos lány nevek tarka vegyületét képezik a legkülönfélébb nyelveknek, főleg azonban a görög, latin, és héber nyelvekből erednek a szép hangzású lánynevek. — A görög nyelvekből például a következők erednek, melyeknek jelentőségét zárjel alatt hozzá toldjuk: Ágnes (a szemérmes), Dóris (a nagytehetségű), Dorottya (az Isten ajándéka), Laura (a részvételtjes), Helén (a világtól), Irén (a békeszerető), Katalin (a tiszta erkölcsű), Melanie (a sötét). A latin nyelvekből származnak: Beata (a boldog), Klára (a tiszta), Klementine (a szende), Emilia (a takaros), Francziska (angolul: Fanny, francziál: Fanchon: a szabad), Leonin (a bátor), Luczia (a felvilágosodott), Margareta (a gyöngy), Natalia (az életvidor), Ottília (a szerencsés), Pauline (a csekély alacsony), Rosalie (a rózsás szépségű), Sabine (az elrablott), Ursala (a nevetős). A héber vagy más keleti nyelvekből eredtek: Anna (a kedves), Aline (a tenséges), Erzsébet (az Istenről megáldott), Gabriella (az isteni), Izabella (a százes), Johanna (a kegyelt), Mártha (a szomorú), Mária (a makranzosa), Rebeka (a jótáplált), Sarah (az uralkodó), Susanna (a lilom tiszta), Sidona (a halászleány). A német eredetűek a következők nevek: Albertine (a nemes), Berta (étnyes), Brigeta (a csillogó), Emma (a házias), Frieda és Friderika (a békések), Hedvig (a kicsi), Hulda (a kegyes kedves), Matild (a hős), Miina (a diszes, ékes), Zelma (a gazdag), Vilma (a védő).

— **Seidel nem kap kegyelmet.** A szegedi csilagbörtön egyik nevezetes rajaja: Seidel Lajos, volt székesfejérvári főkapitány, aki még december hónap elején folyamodott, hogy engedjék el büntetése hátralevő részét. Az iratok visszaérkeztek az igazságügyminiszteriumtól, azzal, hogy ismételten átvizsgálták az ügyet és az igazságügyminiszter azt határozta, hogy nem terjeszti föl kegyelemre a Felsőszéchez.

— **A tisztviselők mellékjövedelmének adója.** A közigazgatási bíróság elvi jelentőségű ítéletet hozott egy polgármester mellékjövedelmének megadóztatása tárgyában. A nagyröcei városi polgármesterre IV. oszt. kereseti adó czimén kivettek olyan adót is, mely nem a polgármesteri fizetése után jár, hanem az után, hogy ő a nagyröcei népbank részvénytársaságnak az igazgatósági elnöke és mint ilyen bizonyos tiszteletdíjat huz a részvénytársaságtól. Felebebezés folytán a közig. bizottság ezt az adókirovást megsemmisítette, mire a pénzügyigazgató felebebezése folytán a közig. bíróságok került az ügy s onnan az az elvi jelentőségű határozat jött, hogy állami és közigazgatási tisztviselők mindennemű más mellékjövedelmük és tiszteletdíjak után is tartoznak IV. oszt. kereseti adót fizetni. Ezt az elvi jelentőségű határozatot mi nálunk is jó volna megszívlelni!

— **A megyei közgyűlés tárgysorozata.** A megyei törvényhatósági bizottság február hó 4-én d. e. 10 órakor a vármegyeház disztermében közgyűlést tart, melynek tárgysorozatából közöljük a következőket: Az igazoló választmány megalakítása. — Alispáni jelentés a közigazgatás állapotáról. — Belügyminiszter elismerő nyilatkozata a Szent-György közorház felállításáért. — A megyei Szent-György közorház szabályrendeletének módosítására vonatkozó belügyminiszteri leirat. — A járási orvosok kérvénye fizetésük és átazási általányuk felemelése és a lakbérilletmény megállapítása iránt. — Székesfejérvár szab. kir. város megkeresése a volt megyei közorházra vonatkozó

szereződés megkötése tárgyában. — A tisztinyugdíj-választmány véleményes előterjesztése Stricker Dávidnak elhunyt fia által a nyugdíjalapra befizetett összeg visszatérítésére vonatkozó kérvénye tárgyában. — Csizmadia József volt adonyi járási állatorvos végkielégítési ügye. — Vida pál árva-pénztári könyvelő kérvénye díjnoki szolgálati idejének nyugdíjigényébe leendő beszámítása tárgyában.

— **Lépfene-járvány.** A Velenceze községhez tartozó Pélicz pusztán a juhok közt a lépfene járványszerűleg kiütött. A hatóság a járvány tovaterjedését gátló óvintézkedéseket már fogatnatoította.

— **Vesztett eb.** Tegnap óriási riadalmat keltett a Széchenyi s a szomszédos utcákon egy vöröses szürű eb garázdálkodása, mely uton-utfélen megmarta a vele szembe jövőket. Már délelőtt folyamán megkezdte működését, folytatta délután is, mignem este Rabi József rendőrnök sikerült a sóstó környékén lebunkóznia. Az eb, miként az eddigi jelentkezésekből kiderült, négy egyént marta meg: Leszlauer Sándor vasuti ellenőrt, Markbreiter Sándor és Noticzter György gyermekeket, továbbá Dudás Sándor kocsiát. A megmarta egyénekét az első orvosi segélynyújtás után a budapesti Pasteur-intézetben szállították, az eb pedig felboncoltatott. A mennyiben valószínű, hogy a vesztett eb állatokat is megmarta, Rró István főkapitány 40 napi ebvesztésgárt rendelt el.

— **Üzletáthelyezés.** Tisztelettel van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy eddig a Szögyény-utca, Hamvasy-féle házban volt a 20 éven a közönség teljes megelégedésére vezetett **fodrász-üzletemet** 1901. január hó 1-től **Városház-tér, Plébánia-épület** (kenyéripiac) helyeztem át, a hol is azt egészen újonnan berendezve a nagyérdemű közönség rendelkezésére bocsátom. Kérve a szives pártfogást, maradok mély tisztelettel **Wild József**, fodrász.

Gyűjtsunk HASZNÁLT BÉLYEGEKET!!

bármely országból való és bármely nemű, még ha egészen közönséges is. A cél: szegény gyermekeknek papokká való nevelése. Juttatmul emléktárgyakat adok, rózsafüzérek, sz. Antal prágai Jézus képeket. A küldeményeket és esetleges kérdézősküddéseket méltóztatssék **Bregenzbe Voralberg Bureau, Betlehem** intézni.

Színház.

Jan. 26.

B. A. L. E. K. azaz balek, de nem az, a ki a darabban szerepel, hanem az, a ki ily hülyeség végignézésére idejét és pénzt pazarolja. Az, hogy valamily bohózat haszontalan ürességét groteszk élezzel, képtelen helyzetekkel s a vastag komikum minden meg és meg nem engedett fogásával igyekszik pótolni, hogy már nem is frivol, hanem vérlázítóan szeutelen, — mindez megbocsájthatlan dolog, de ha még hozzá unalmas is, akkor már egyszerűen merénylet a közönség jóizlése és zsebe ellen. E fajtából való a B. A. L. E. K. is, ez a szerencsétlen ósdi francia bohózat, a mihez Hervé néhány dalt komporált s ez alapon operette nevet nyert. A jó izlés nem engedi meg, hogy ugy e hitványságról, mint az előadásról bővebb fejtegetésekbe bocsájtkozunk.

Jan. 27.

Hussárcsiny. Népszimű és népelőadás, teljesen a vasárnapi közönség igényeihez szabva, mely igen hálás, kitűnően mulat és tapsol min-

dennek. Szinte jól esik ezt az egészséges jókedvet látni, s gyönyörködni abban az őszinte nevetésben, a mi minden csekélység után kitör a földszinti álló- és karzatközönség soraiban, tanúságul annak, hogy csak a nép tud még mulatni. Különösen Ferenczynek s a diákok kedvencének, Lévy Sárkának, nemkülömben Fóti Fridának játéka tetszett nagyon az egész előadás alatt jó hangulatban tartott közönségnek. Fóti Frida különben naiva létére is a tüzrölpattant, kikapós korcsmárosnét oly eleven temperamentummal adta és oly kedvesen énekelte, hogy bizony bármelyik primadonna is megirigyelhette volna. Nélküle bizony nem sokra menne a társulat.

Jan. 27.

Kleopátra. Annak a bizonyos „közkívánat“-nak nagyon gyenge organumai lehetnek, mert bizony daczára a zónaelőadásnak s a legedesebb, bővös-bájós Sada felléptének, a színház csak nem telt meg „roggyásig“ a mint várni lehetett, sőt még a félteltséget sem érte el. Pedig nálunk szeretik az operetteket, persze csak ugy, ha ének-hangokat is lehet benne hallani, a mi e társulatnál, sajnos, fehér holló számba megy. Van ugyan kitűnő koloratúrekesznők, Mányai Aranka, de őt utóbbi időben annyira elmellőzték, hogy már szinte el is feledték, hogy a társulatnál van. Annál többet énekel azonban a népszerű Lévy Sárka, hogy kézzelfoghatólag is meggyőzzön bennünket arról, milyen nagy szerencse az, hogy ő neki nincs hangja, mert hisz ha csak egy parányival is jobh: tudna énekelni, akkor mi már nem lennénk rá érdemesek, akkor „ő már, Istenem, nem lenne a miénk“. Szolgáljon ez minden műpártoló embernek vigasztalásul, ha a kis subrette trillázásait hallgatják koloratúre-énekekben. (—)

— **Színházi hírek.** Szombaton délután ifjúsági előadást rendez a színigazgató, előadva Moliér „Tudós nők“ czimű vigjátékát. Azt hisszük, hogy e buzgalma kellő pártolással fog találkozni ugy a tanárok, mint az ifjuság részéről s a minden tekintetben hasznos ifjúsági előadások nálunk is meghonosulnak — Halmay Imre szerződtette a jövő szini évadra a jelenlegi társulat jobb tagjait, legutóbb is Ferenczy Józsefet és nejét. Csak helyeselni tudjuk ezt, mert csakugyan van néhány kitűnő tagja a különben gyenge, jelenlegi társulatnak, a kik valóban jó erők s óhajtnak, hogy a névsorból ne maradjanak ki. A mint tudjuk, a női tagok közül még csak Mányai Aranka és Fóti Frida nincs szerződtetve, akarjuk azonban hinni, hogy a direktor mindent el fog követni, hogy társulatának e kétvonzerejét újból visszahozza, nem gondolván őt oly inpraktikusnak, hogy oly kitűnő koloratúr énekesnőtől, mint Mányai Aranka s oly ügyes naivától, mint Fóti Frida, kiknek nagy népszerűségéről számtalanszor meggyőződhetett, könnyvű szerrel megtudjon válni.

1373/1901.

Pályázat ösztöndijra.

Székesfejérvár szab. kir. város törvényhatósága által alapított ezredéves tanuló ösztöndíjak egyike irtesedésben jövén,

ennek elnyerésére ezennel pályázat hirdettetik.

Felhivatnak mindazok, kik azt elnyerni óhajtnak, hogy kellőleg felszerelt kérvényeket folyó évi február 21-éig bezárólag a tanácsi iktató hivatalba adják be.

Fenti ösztöndíj elnyerése iránt csak oly székesfejérvári születésű, kifogástalan magaviseletű, szegény sorsu tanuló tarthat igényt, ki a helybeli főgymnáziumnál az érettségi vizsgálatot jó sikerrel kiállván, a tudomány vagy műegytemen folytatja tanulmányait.

A pályázati kérvények f. évi február hó 28-án tartandó rendes közgyűlésen fognak érdemileg elbiráltatni.

Székesfejérvár, 1901. évi január hó 28-án.

Havranek József, s. k. polgármester.

1501/1901.

Pályázati hirdetmény.

Székesfejérvár szab. kir. város törvényhatóságánál lemondás folyóan irtesedésbe jött gazdasági tanácsosi állásra, mely 2800 korona évi törzsfizetés, 800 korona évi lakbér s nyugdíj-igényvel van összeköve, ezennel pályázat hirdettetik.

Felhivatnak mindazok, kik fenti állást elnyerni óhajtnak, miszerint kellőleg felszerelt, különösen pedig életkorukat s minősítvényöket igazoló okmányokkal ellátott kérvényeket folyó évi február 21-éig bezárólag a tanácsi iktató hivatalba adják be.

A választás folyó évi február hó 28-án tartandó rendes közgyűlésen fog megejtenni.

Székesfejérvár, 1901. évi január hó 28-án

Havranek József s. k., polgármester.

Chief Office 48, Brixton-Road, London, SW.

Thierry A. gyógyszerész
vértképező és tápláló, valódi

Hämatin-pastillái

a legmegbízhatóbb szer a sápkór és vérszegénység ellen, valamint az ezekből származó bajok megelőzésére. Mellőzzük a gyomor idegeket tulizgató, szédítő nehéz vasborokat és használjuk csak e könnyven assimiláló pastillákat. Minden doboz a készítő aláírásával van ellátva. Egy doboz ára 4 korona portomentesen szállítva, a pénz előleges beküldése mellett

Thierry A. gyógyszerész. balzsamgyára
Pragradán, Rohits-Sauerbrunn mellett.

Eladó ház.

Az Olaj-utca 58. szám alatti ház egészben, esetleg fele részben is szabad kézből eladó.

Bővebb felvilágosítás ugyanott Almassy János háztulajdonosnál kapható.

Nyomatott Szammer Imre könyvnyomdai intézetében, Székesfejérvárott.